

Propadlýk

květen 2026

Jak probíhala mise
Artemis?

ZPÁTKY DO VESMÍRU

str. 9

Školní jídelna druhá část

Zajímavosti o SOČ

...a další!

Školní jídelna 2. část

📍 Kateřina Hrdá 2.F a Mgr. Jana Nová

Už v minulých číslech jste se mohli dočíst o rekonstrukci naší jídelny. Ať už o změnách, které přinesla, či o plánech do budoucna. A jak se ve zrekonstruované jídelně vaří a jí?

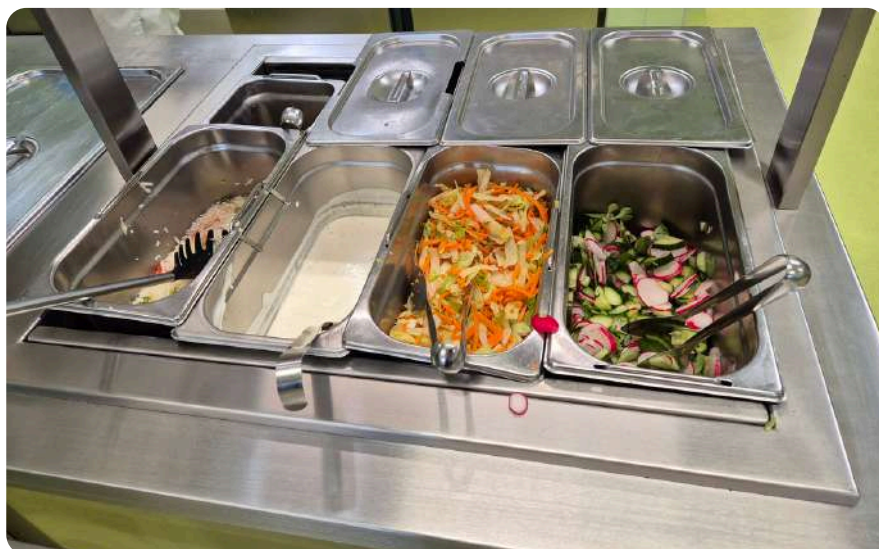
Co rekonstrukce změnila (anebo nezměnila)

Pro výdej jídel jsou nyní k dispozici tři výdejní pulty, i když většinou fungují pouze dva. Ptáte se, proč? Kuchyni chybí pracovní síly. Kdybyste věděli o někom, kdo by se rád zapojil do přátelského kolektivu našich kuchařů, sem s ní či s ním!

POLÉVKU najdete v samostatných pultech, zůstala zachována možnost nabrat si ji osobně. Mimořádně oblíbená je hovězí polévka s játrovou zavářkou. V dobách před rekonstrukcí se musela vydávat v miskách na příděl, protože ze samoobslužných nádob okamžitě mizela do krabiček a kyblíčků dospělých strávníků, i když to měli zakázáno. Labužníci vyhledávají také frankfurtskou, gulášovou, čočkovou, cibulačku či boršč. Na chvostu žebříčku se naopak smutně krčí polévka mléčná. Propadlýk se ptá: Mohou si také žáci, stejně jako zaměstnanci, po 14:30 nabrat zbylou polévku do krabiček? Kuchaři odpovídají: „Ano!“ A dobře udělají. Nesnědená polévka by se totiž musela zlikvidovat.

SALÁTY jsou nově součástí nabídky a pro velkou část strávníků příjemným dochucením hlavního chodu. Jak žáci, tak dospělí se můžou utlouct po strouhané mrkvi. Na jeden oběd se jí spotřebuje 20 kg. Druhým zvlášť vyhledávaným salátem je červená řepa. A co když salát zbyde? „To se nestane,“ ujišťují kuchaři. „Salátů děláme přesně tolik, aby se všechno snědlo.“

NÁPOJE se čepují z postmixu, který kromě perlivé a neperlivé vody nabízí napříč jídelnou 12 příchutí perlivých nápojů. Mezi studenty bývala velmi oblíbená borůvková příchuť, kterou si někteří čepovali i do polévkových misek; během zimy bohužel došla. Stýská-li se vám po klasické várnici s čajem, hledejte ji u prvního pultu.

Výraznou změnou prošel systém vracení táců. Místo původního okénka nyní slouží pás, na který se tácy odkládají. Tento systém však působí neefektivně, zejména kvůli častému zasekávání pásu a tomu, že je v celé jídelně pouze jeden. Pokud vás někdy napadlo, že byste ten nedotčený kus masa nebo vdolek zachránili před likvidací a „ujali se ho“, musíme vás zklamat. Hygienické předpisy to nedovolují, z pásu se špinavým nádobím se jídlo brát nesmí.

Přemýšleli jste někdy nad tím, co se děje se zbytky od oběda? Vozívaly se na výkrm prasátek, ale to už je dávná historie – nesnědené jídlo se dnes musí odevzdávat k hygienické likvidaci do kafilerie, a za tuto likvidaci škola platí. Takže díky za všechny, kteří dojdají a nenechávají zbytky, nebo si u výdeje rovnou řeknou o menší porci: pomáháte předejít plýtvání.

Zeptali jsme se kuchařů na jejich názor: jak se ve zrekonstruované kuchyni vaří? „Spousta věcí je digitální, přes tablety. Ale vaření probíhá velmi podobně jako „za stara“. Kuchyně by hlavně potřebovala víc lidí; například příprava salátů znamená opět víc práce.“

Co rekonstrukce změnila (anebo nezměnila)

I po rekonstrukci je možné vybírat ze tří hlavních jídel. V poslední době se jídelna více zaměřuje na lehčí a někdy i zdravější varianty, ale nechybí ani tradiční česká kuchyně. Ačkoliv první dvě jídla bývají častější volbou většiny, i třetí bezmasá varianta si strávnický najde. Ke „specialitám šéfkuchaře“, které v jiných školních jídelnách tak často nepotkáte, patří třeba kološvárské zelí skládané (maďarský nákyp z kyselého zelí a mletého masa) nebo bigos (polská variace na guláš se zelím).

Možná jste přemýšleli nad tím, která jídla si strávnický objednávají nejvíce. Paní kuchařky nám na tuto otázku daly odpověď: kuře a špagety. U žáků vedou „klasická“ jídla, např. omáčky; učitelé jsou více ochotni zkoušet novinky a „zdravá“ jídla. Anketa u maturantů přinesla následující seznam nejoblíbenějších jídel: bramboráčky spikantní směsí, kuřecí nudličky stagliatelle, filé na bylinkách, rajska. Kupodivu ve výčtu chybí svičková, ale když se tahle tradiční česká pochoutka objeví na menu, Propadlák má pocit, že v celé jídelně nevidí nic jiného.

Co by si zkušení čtvrtáci naopak už znovu nedali? Kořínek na smetaně, salát s tofu a „bulgur by nemusel být tak často“. Občas mezi strávnický zaslechneme stesk, že jídlo by mohlo být výrazněji ochucené nebo je málo slané. Na to kuchaři reagují jednoznačně: Používání soli a dochucovadel je poměrně přísně omezeno stravovacími normami. Pokud vám porce připadá mdlá, slánku a pepřenku najdete na krajních stolech. Anebo si lze vypomoci z vlastních zásob; učitelé vzpomínají na bývalého kolegu Ulrycha, který si do jídelny pravidelně nosil mlýnek s chilli kořením a štědře nabízel i spolustolovníkům.

Čtvrtáci si také postěžovali, že u stolů ve zrekonstruované jídelně je málo místa a že by chtěli větší porce. Na to vedení školy odpovídá: Přidat knedlíky, omáčku, těstoviny není problém. U masa se o nějakém řešení přídavek uvažuje – maturanti si to již nevyzkouší, ale mladší spolužáci se snad dočkají. Naopak pozitivně čtvrtáci hodnotí kratší čekání na jídlo, a nejvíc palců by od nich dostaly nové automaty na nápoje.

- Rozlučme se postřehem pana učitele Milana Holuba: Kuchaři a kuchařky z naší jídelny by si zasloužili Michelinskou hvězdu!

Pověst o Dionásosovi aneb Jak vznikl název jedné plzeňské čtvrti

📄 Ondřej Srovnal 4.L

V prastarých řeckých bájích a pověstech se často vypráví o bohu Dionásosovi. Tento bůh sice nebyl tak moudrý jako Zeus, ani tak dobrý stratég jako Ares. V čem se však vyznal, byl alkohol. Proto, děti, posadte se a já vám povím příběh o tom, jak tento pohodář docestoval z krajiny slunce sem do naší malé zemičky a zabránil konfliktu mezi rodem Trpkých a Sladkých.

Mnozí tohle neví, ale konflikt začal už velice převelice pradávno, když Amébus Trpký měl radši molekulu trpkózy, zatímco Baktérius Sladký zase miloval sladkózu. Pravěk? Už tehdy tlupa Trpkých vybírala všechno víno, když v něm ještě ani špetka cukru nebyla. Když zase do Česka přijel samotný faraón, aby tady také postavil nějakou pyramidu, rod Sladkých mu přecukroval jeho víno. Egypťan nechal polovinu Trpkých setnout a žádnou pyramidu zde nepostavil. Dal bych svoje boty za to, že Jidáš udal Ježíše jen proto, že mu tihle při poslední večeři zamíchali vína.

Říkáte si možná: „Tolik tlachání, kdy se ten slavný Dionásos objeví?“ No, právě přichází na scénu. Zeus, který tuto šlamastiku celou dobu sledoval, už toho má dost a spícího Dionásosa teleportuje do Česka.

Dionásos, znavený vším tím včerejším pitím, se pomalinku probudí a zjistí, že není na Olympu, ale u Olympie. To ho ale moc nezajímá, potřebuje zahnat sucho v ústech a hle, v novinách stojí něco o vinném puči. Nasedne na nejbližšího koně a uhání.

Na malinkém kopci stojí dvě armády. Jedna má na erbech T a druhá S. Spadlo-li by jediné smítko na zem, už by byli v sobě. Tu příběhne zavalitý mladík. „Dejte mi něco k pití,“ dožaduje se Dionásos. Generálové na sebe mlčky kývnou a každý mu podá jednu sklenku. Nejdřív jedna, potom druhá, jako dešťová voda do okapu. „Chutnalo vám to?“ jednohlasně promluví generálové. Dionásos se zašklebí a řekne: „Moc ne, nemáte třeba pivo?“ A jak ho hnali, jen se za ním prášilo až do prosluněných řeckých krajín.

Oba rody se poprvé na sebe podívaly ne s hněvem, ale zklamáním. Rozhodly se, že zanechají sváru. A místo, kde se nadobro usmířili, pojmenují po jejich společném zájmu. Pojmenovali ho Vinice.

Spousta zajímavostí byla opět k nahlédnutí na Středoškolské odborné činnosti

 Matouš Buldra 2.B

10. března proběhlo školní kolo soutěže známé jak jinak než pod názvem Středoškolská odborná činnost (SOČ).

Jednotlivci anebo skupiny soutěží v 18 kategoriích, právě jedné z nich se účastní se svým odborným projektem, který obhajují před komisí. Ta je na naší škole sestavena přímo z učitelů daných odborných předmětů.

Tento rok jsme mohli narazit na 30 studentských prací. Od elektronické ladičky přes systém pro dopravní simulátory až po rotační 3D tiskárnu. A nejen to, i 6. kategorie, kterou můžeme znát pod názvem Zdravotnictví, měla svého zástupce. Byla jím Eliška Okrouhlá a vystoupila se sensorickými rukavicemi, které mají pomáhat těm, kdo ztratili hmat.

SOČ
středoškolská
odborná činnost

Zdroje: soc.cz

Sama Eliška svoji práci okomentovala:

„Vymyslela jsem si projekt sensorické rukavice, protože jsem chtěla udělat výzkum, který by mohl nějak pomoci jak mým blízkým, tak i ostatním, kteří mají poškozené nervy a jejich rehabilitace se neřeší. Možná proto, že postižení nejsou život ohrožující a jen omezují, ale to mi nepřijde jako dost dobrý důvod, proč je nechat s otravným handicapem. Chtěla jsem dokázat, že řešení je jednoduché a nemusí být vůbec drahé.“

A jak se jí vedlo při práci na projektu i na samotné jeho obhajobě?

„Obhajoba mě nějak neděsila. Byla jsem nadšená, že mohu představit svůj projekt většímu publiku, které moji práci může posunout dál, a že tak mohu upozornit na tuto problematiku. Realizace projektu by nebyla možná, kdybych se mu plně nevěnovala hlavně mimoškolně, což znamená, že existuje velká řada věcí, které bych se jinak nikdy nenaučila, kdyby ho nebylo,“ dodala.

Na naší škole byla SOČ již 48. rokem. V poslední době ji pořádají paní učitelky Jana Šilhánková a Věra Radová, zároveň organizují i okresní kolo, které na naší škole proběhlo 31. března.

A co spadá mezi kompetence organizátorů takové soutěže? Patří mezi ně rezervování učeben, ve kterých se soutěž odehrává, tvorba harmonogramů, zvaní porotců nebo například komunikace s ostatními školami v okrese, s krajem i s ústředím soutěže.

Zajímavostí je i to, že studenti 4. ročníků Elektrotechniky mají účast na Středoškolské odborné činnosti povinnou, pokud si vyberou dlouhodobou verzi praktické maturity. Samotná SOČ je díky tomu připraví na následnou obhajobu práce před maturitní komisí.

V roce 2026 se budou odehrávat ještě kola krajská a kolo celostátní. Všem, které tato kola čekají, přejeme hodně štěstí a gratulujeme k již získaným postupům.

Naškrábáno drápkem: Co vám vzkazuje vaše kočka? 😺

📍 Míša Vakaljuková, 1.F

Mám tě moc ráda, ale moc se mi nelíbí, že trávíš tak hodně času na mobilu. Já přijdu a chci se mazlit, ale ty mě jednou pohladíš a potom mě ignoruješ. Často mě to i docela naštve, takže si na to dávej pozor, jinak se zase vykadím na koberec v koupelně! Taky bych ti chtěla říct, že mě někdy hladíš blbě anebo až moc dlouho, takže se prosím nauč mě hladit tak, jak chci já.

Chtěla bych tě poprosit, ať řekneš těm lidem, co k nám někdy chodí, kterým říkáte „návštěva“, aby k nám už nechodili. Já si někam zalezu a schovám se, abych byla co nejdál od těch lidí, ale ty vždycky přijdeš a vytáhneš mě ven a začneš mě jim ukazovat. A oni koukají, jako kdybych byla něco, co vidí poprvé v životě.

Jídlo, kterým mě krmíte, je vynikající! Ale myslím, že byste mě mohli krmit i vícrát za den. Třeba každých půl hodiny by bylo fajn.

Vadí mi ještě pár věcí. Vůbec nechápu, proč to děláš, ale koupat mě fakt nemusíš, já se umím umýt sama. Taky se mi líbí spát u tebe na polštáři, ale když mě potom zatáhneš pod peřinu, úplně mi tím zkazíš náladu na spaní. A to mě pěkně naštve, protože já spím ráda. A ještě nechápu, proč vám tak vadí, že si ostřím svoje dráčky o gauč. Stejně se mu nic nestane!

Na závěr bych ti chtěla poděkovat, že se o mě staráš. Jako mohlo by to být i lepší, ale přesto tě pořád mám ráda.

S láskou

Milka

Chcete Milku sledovat na Instagramu? Najděte si @milka_da_catto

Nelidský pohled na Green Deal

📍 Veronika Kadlecová, Jakub Hájek & Daniel Šimon 4.P

O tom, jak na Green Deal nadávají nebo se ho zastávají politici a jejich voliči, se už napsalo všechno. Ale co furt sakra lidi?! Proč se někdo nezeptá přírody a techniky, co si o tom myslí?

Jezero ve Finsku

Oteplování se mě dotýká v zimě i v létě. Najednou se objeví padesát mokrých, špinavých a smradlavých lidí. Svléknou se a naskáčou do mě. Oni jsou šťastní, ale mě to zabíjí. Dlouhou dobu se zbavuji jejich bakterií, tekutin a všemožných věcí, které tady zůstanou. Tím, že se jdou koupat, znečišťují přírodu. Po jejich návštěvě na mé hladině plavou plechovky od piva, sáčky z jídla a dalších milion věcí. Ani si po sobě neuklidí, Země se otepluje kvůli nim a oni ještě ničí vše kolem sebe svým chováním.

Fotoaparát

Ekoaktivisti. Ve svém životě jsem toho viděl opravdu mnoho, ale když někdo přijde na uměleckou výstavu a polije barvou obraz nebo se přilepí doprostřed rušné silnice, myslím si, že neprospěli životnímu prostředí o nic víc, než kdyby zůstali doma a dívali se na televizi. Uvažujte: jak prospěje planetě osoba přilepená na silnici, která způsobuje dopravní zácpu? O kolik čistší by byla příroda, kdyby aktivista radši zasadil strom nebo zrecykloval několik petláhví.

Zamrzlé prehistorické viry

Změna klimatu se dělá už v dobách, kdy jsme nakazovali dinosaury. Bohužel nás zasáhla tragédie, doba ledová, a my zamrzli v ledovcích. Pokud budou lidé neustále spalovat naše minulé hostitele svými harmonicky skvěle znějícími dvanáctiválcovými motory, překvapíme je virem. Ne nějakým koronavirem, ale tím, co skolilo dvanáctitunové monstrum.

My viry dobře víme, že našimi největšími spojenci jsou uhelné elektrárny. Ale co to zvěrstvo přezdívané větrné elektrárny? Uvědomujete si, že nám plašíte hostitele? Tentokrát nemyslíme člověka, ale srnky!

Díky naší dlouhé existenci víme, že oteplování a ochlazení planety je proces, který Země zažívá po stovky milionů let. Na to jsou ale lidé moc mladí. Potlačování zelené politiky nás vysvobodí ze spárů ledovce jen o pár let dříve, než by se to stalo i bez lidí. My OSV neboli Organizace spojených virů stojíme za Filipem Turkem: najíst se o pár let dřív není nikdy špatné.

Co jste nevěděli, dokud jste neznali Chucka Norrise

19. 3. 2026 Chuck Norris konečně dohonil smrt, i když před ním prchala nadsvětelnou rychlostí. Pojďme si připomenout nesmazatelné zářezy tohoto borce do oborů, které jsou nám blízké.

Fyzika

Chuck Norris nepotřebuje hodiny. On rozhoduje o tom, jaký je čas.

Jak se říká tomu, když Chuck Norris tleskne? Velký třesk.

Vakuum jako takové neexistuje. To se jen Chuck Norris nadechl.

Vesmír se stále rozpíná, protože všechno prchá pryč od Chucka Norrise.

Elektrotechnika

Když Chuck Norris sáhne na vodič pod proudem, proud dostane ránu.

Když si Chuck Norris sáhl na van de Graafův generátor, generátoru se zježily vlasy.

Chuck Norris jednou zapojil obvod bez kabelů: elektrony kmitaly hrůzou.

Chuck Norris nemusí dodržovat pravidlo pravé ruky. Magnetické pole se přeorientuje podle jeho ruky.

Křemíkové listy

👤 Vítek Hrabý 2.K

Zpátky do vesmíru

Více než padesát let poté, co člověk poprvé zanechal stopu na Měsíci, se lidstvo vrací zpět. Tentokrát to ale není jen krátká návštěva. Na rozdíl od programu Apollo z období studené války, který byl spíše závod s SSSR, Artemis má za úkol vybudovat trvalou základnu na lunárním povrchu, odkud můžeme pokračovat dále na Mars. Tyto mise vede úřad NASA společně s mezinárodními partnery, jako například ESA (European Space Agency) nebo SpaceX.

Astronauty vynese k cíli pilotovaná kosmická loď Orion, vyvíjená společností Lockheed Martin pro NASA. Sama se však do vesmíru nedostane. K tomu, aby se dostala na translunární dráhu, slouží supertěžká nosná raketa Space Launch System (SLS). To je aktuálně nejvýkonnější raketa k dispozici. Zatím je ve své základní verzi (Block 1), měřící 98 metrů, ale v budoucnu (Block 1B a Block 2) bude ještě větší a silnější, aby mohla k Měsíci i Marsu dopravovat velké obytné moduly.

Program obsahuje celkem pět hlavních misí.

Artemis I odstartovala 16. listopadu 2022, trvala 25 dní a jednalo se o let lodi Orion bez posádky po vzdálené oběžné dráze kolem Měsíce a zpět k Zemi.

Mnohem více aktuální je Artemis II. Ta vzlétla letos 1. 4. a probíhala v podstatě stejně jako předešlá mise s jedním velkým rozdílem. Tentokrát na palubě byla posádka čtyř lidí, a to: Reid Wiseman, Victor Glover, Christina Kochová a Jeremy Hansen.

Artemis III bude testovat na nízké oběžné dráze Země skafandr a lunární moduly. Zatím není jasné, jestli pouze jeden, nebo i druhý. Kandidáti jsou Starship HLS od SpaceX a Blue Moon od Blue Origin. Začne nejdříve v létě 2027.

Artemis IV je ta třešnička na dortu. Jestli všechno vyjde, posádka během této mise přistane na Měsíci v jednom ze zmíněných lunárních modulů. Tento historický okamžik je naplánován na začátek roku 2028.

Stejný rok by měla proběhnout poslední Artemis V. I když to možná nebude tak významná událost jako Artemis IV, její úkol je stejně nebo i více důležitý. Poté co astronauti přistanou podruhé na povrchu, nejspíš začne i stavba trvalé lunární základny.

Před téměř 60 lety jsme se s Měsícem rozloučili. Dnes se vracíme a hodláme tam zůstat. Pokud program Artemis uspěje, stane se Měsíc první zastávkou na cestě, která lidstvo jednou provždy dovede až do nejzazších koutů vesmíru.

Sluchátka, co vám vidí do hlavy

HyperX spolupracuje s neurotechnologickou společností Neurable na vývoji speciálních herních headsetů. Ty dokážou v reálném čase číst vaši mozkovou aktivitu.

Uvnitř náušníků jsou schovány EEG senzory, které snímají elektrické signály ve vašem mozku. Zařízení pozná, kdy jste ve stavu maximálního soustředění a kdy naopak váš mozek začíná vykazovat známky únavy. Nemusíte se ale bát, že by vás z toho například bolela hlava nebo bylo zle, protože stejná technologie se využívá při běžných neurologických vyšetřeních a je úplně bezbolestná.

K čemu jsou tedy dobrá? Nejen že měří vaši aktivitu, ale zároveň vám mohou pomoci uklidnit se a více se soustředit na hru. Takže když hrajete nějakou střílečku, potřebujete reagovat rychle. Při tom se počítá každá milisekunda a s těmito sluchátky byste měli dosáhnout vašeho maxima.

Koncert uvnitř vaší hlavy

Možná že sluchátka nejsou zrovna pro vás. V tom případě máte štěstí, protože hudbu můžete nově i „lízat“. Startup Lollipop Star způsobil poprask svou interaktivní sladkostí, která promění mlsání v zážitek.

Lízátko využívá technologie kostního vedení. Stačí ho posunout dozadu do úst, lehce skousnout stoličkami a mikrovibrace se přenesou přes čelistní kost přímo do vnitřního ucha. Nikdo kolem vás nic neslyší, ale vy si můžete užívat oblíbenou písničku. To ale není jediná výhoda. Díky tomuto principu si hudbu poslechnou i lidé s problémy se sluchem.

Na oficiální stránce Lollipop Star si už můžete vybrat hned z několika příchutí, každá se svou unikátní skladbou, které mají vyvolat určité emoce (některé uklidní, jiné zase mají za úkol nabudit). Lízátka byla představena i s příchutěmi od umělců jako je Ice Spice, Akon a Armani White.

ZVAŽ VĚDU! ČESKÉ BUDĚJOVICE 2026

22. 5. 9:00–14:00

Aula Jihočeské univerzity

esero

Právnická fakulta
Faculty of Science

ZVAŽ
VĚDU!

**VŠECHNY
INFORMACE
A PŘIHLÁŠENÍ:**

BAVÍ TĚ VĚDA?

Tak přijď na **ZVAŽ VĚDU!**

ZVAŽ VĚDU! PRAHA 2026

8. 6. 8:00–15:00

Senát Parlamentu ČR

Časopis Propadlýk 02/2026

V květnu 2026 vydalo Media center VOŠ a SPŠE Plzeň

Odpovědný redaktor: Alexandru Guțu

Korektura: Mgr. Jana Nová

Sazba: Dominik Bartoš, Dmytro Tykhonchuk

Tisk: Dragon Print s.r.o. | **Náklad:** 55 ks

Kompletní tiráž na propadlyk.spseplzen.cz/tiraz

Časopis Propadlýk vychází za podpory **VOŠ a SPŠE Plzeň** a **Skupiny ČEZ** 🤝

Propadlýk

**PARTNERSKÁ
ŠKOLA
SKUPINY ČEZ**

**MEDIA CENTER
VOŠ a SPŠE PLZEŇ**

propadlyk.spseplzen.cz

@propadlyk

propadlyk@spseplzen.cz